

1a. Lotte Kirkeby: Myggestik

Teksten er fra novellesamlingen Jubilæum (2016). Lotte Kirkeby (f. 1970) er dansk forfatter.

Det begyndte at tordne aftenen før, da far var ude med hunden. Vi spurgte, om vi måtte få kaffe, men vi var for små, sagde mor, og hun lavede te og fandt stearinlys frem i forskellige farver. Hun fandt også gamle tegneserier og to glas med vand. Vi havde ikke prøvet det før, men de gjorde det altid, når det var uvejr, da hun var

5 lille. Det havde hun aldrig fortalt os, selv om det havde tordnet mange gange.

Jeg tog alle de lilla stearinlys og lagde dem på bordet i en bunke ved siden af vasen med morgenfruer. Der var to lyse, som aldrig havde været tændt, og fire mørke, som havde stået i den adventskrans, jeg havde lavet sidste år, og som var begyndt at drysse allerede den første søndag. De havde forskellig længde, for far

10 sagde altid, at man kun skulle tænde et ad gangen, ligesom i sangen, selv om jeg syntes, det var pæneste, når de alle sammen var tændt på en gang.

Skolen begyndte på mandag. Vi havde pakket lidt og gjort rent, så vi kunne køre i morgen, når vi havde spist frokost. Det var altid rart lige at lande og få en dag derhjemme, sagde mor, og far var enig.

15 Jeg tændte et af de lyse, lukkede øjnene og ønskede. Jeg var vokset i sommer. Mit hår var blevet langt og lyst, og den lille kugle, jeg havde fundet i mit bryst, var ikke kræft. Det havde mor forsikret mig om. Det var bare et tegn på, at jeg var ved at blive stor, og jeg håbede, at det var nok til at blive luciabrud.

Den varme stearin lagde sig oven på vandet i glasset, og så stivnede den og flød

20 rundt på overfladen som de fedtperler i mormors hjemmelavede hønsekødssuppe, vi altid prøvede at styre uden om. Til sidst var der så mange, at de dækkede hele overfladen og lukkede vandet nede i glasset, og Bertil, der havde valgt de røde og hvide, blev bange for, at vi ikke kunne få dem op uden at knække dem. Men det kunne mor. Og da vi lod vores fingre glide hen over dem, opdagede vi, at de var

25 glatte på den ene side og ru og noprede på den anden. Bertil sagde, at det var ligesom små vorter, og det burde han vide, for han havde hele den ene fod fyldt med dem. Jeg prøvede at huske, om det var sådan, fars modermærke i panden føltes, eller om det var blødere, men det var længe siden, jeg sidst havde rørt ved det.

Mor borede huller i vores runde stearindryp med en strikkepind og hængte

30 dem op i vinduet ud mod haven. Det bliver flot i morgen, sagde hun, når solen kommer igen. Bare vent og se.

Så kom far hjem. Han satte sig ned sammen med os, og han sagde, at man tissede i sengen, hvis man legede med ild. Han mente ikke, at vi var rigtig kloge, men han smilede, da han sagde det, og mor svarede, at det var noget gammelt vås,

35 som var overtroisk, og hældte mere te op til os.

Hunden var den eneste, der var bange i tordenvejr. Den lagde sig under bordet og klynkede stille, hver gang der kom et nyt skrald. Dens pels var blevet våd af regnen. Jeg rakte ud efter den med min bare fod og aede den, indtil den faldt til ro. Jeg kunne mærke, at den havde små stykker vådt tang siddende i pelsen, den slags

40 med blærer, der kan gå i stykker, hvis man trykker på dem, og som man kan spise, hvis man vil, og hvis man koger den først, og jeg vidste, at mor ville blive sur på far, fordi han ikke havde pillet den ud, inden han tog hunden med ind i huset igen.

Bertil havde taget bunken med tegneserier og et langt hvidt stearinlys, og mor havde stået lænet ind over hans ryg og forklaret ham, hvordan man dryppede et
⁴⁵ tyndt lag ud over et motiv, der så blev kopieret over på stearinen. Man skulle lade det sidde, til det var størknet, trække det forsigtigt af, og så havde man et lille billede. Du kan jo sagtens selv, sagde hun til Bertil og stak en finger ind i en af hans krøller i nakken og kildede ham, inden hun rettede sig op og gik ud i køkkenet.

Hun kom tilbage med en gammel kagedåse, som vi kunne lægge motiverne ned
⁵⁰ i. Der havde ligget en rulle med kiks, og den gav hun os. Måske er de bløde, sagde hun, og det var de, men de smagte godt, hvis vi dypede dem i teen og skyndte os at spise dem, inden de smuldrede.

Bagefter tog hun sin bog og gik ind i stuen til far. Han havde tændt op i pejsen og sat en af sine gamle plader med jazz på. Jeg kunne ikke huske, om mor brød sig
⁵⁵ om den, jeg vidste bare, at jeg ikke gjorde.

Det regnede stadig, men det var holdt op med at tordne. Hunden var faldet i søvn og snorkede, bortset fra når den blev vækket af sine egne spjæt. Jeg trak min fod til mig og prøvede at høre, hvad de sagde inde i stuen, men der var skruet højt op for lyden, og Bertil var begyndt at nynne. Heldigvis holdt han op, da jeg sagde,
⁶⁰ at han skulle, og det plejede han ikke.

Jeg dryppede stearin ud over en stor Andersine, som knækkede, da jeg tog den af, og så kom mor ud til os igen. Sengetid, sagde hun. Vi rydder bare op i morgen.

Hun samlede tingene sammen og hjalp os med at børste tænder. Det havde hun gjort hele sommeren, lige siden vi kom hjem med et kort fra tandlægen, hvor der
⁶⁵ stod, at forældre skulle hjælpe deres børn med at børste tænder, indtil de var over tolv, og hvor der var sat et stort kryds i en rubrik, der sagde, at tandbørstningen kunne være bedre.

Husk at tisse, råbte hun nede fra bryggerset. Det var blevet for sent til historie, og vi måtte heller ikke læse selv. Vi skulle bare lægge os til at sove. Hun havde
⁷⁰ vækket hunden under bordet og taget den med for at pille tangen ud af dens pels, og jeg havde ikke hørt hende bede far om at gøre det selv.

Det var stadig nat, da jeg vågnede, men fuglene var begyndt at synge. Jeg frøs, og jeg lå længe i mørket uden at kunne finde ud af hvorfor. Da det var blevet helt lyst, rejste jeg mig og tog den våde dyne og lagenet i favnen. Døren ind til far og
⁷⁵ mor stod åben. Jeg kunne se Bertil i midten og mor i den side, der vendte ud mod vinduet, men jeg kunne ikke se far.

Jeg gik ned i bryggerset. Bertils våde dyne lå der allerede. Jeg lagde mine ting oven på hans og listede tilbage til min seng. Den var for våd til, at jeg kunne lægge mig i den, men hvis jeg fandt et tæppe, kunne jeg godt sove videre på sofaen.

⁸⁰ Mor, eller måske var det far, havde ryddet op efter os, og der var allerede dækket op til morgenmad. Vores krus var sat hen til vasken. Der stod også et glas med en rest af rødvin i bunden. Hvis det havde været mors, ville der have været en kant af læbestift på, og solen skinnede ind gennem vores runde stearindryp i vinduet, præcis som hun havde sagt, at den ville.

⁸⁵ Køleskabet brummede, men ellers var der helt stille. Hvis far havde ligget inde hos mor, ville han have snorket. Jeg åbnede køleskabsdøren og hældte et glas mælk op, og da jeg vendte mig om igen, opdagede jeg, at terrassedøren stod åben.

Jeg gik udenfor. Far sad nede i bunden af haven sammen med hunden, ved

siden af det træ, vi plantede, da Bertil blev født. Det var blevet stort, og det havde⁹⁰ jo klaret sig helt fint uden, sagde far altid. Og så blev mor sur, fordi hun vidste, at han mente den moderkage, som hun gerne ville have haft med hjem fra sygehuset og forsigtigt lagt ned i hullet i jorden til træets rødder, men den købte han ikke.

Det var kun Bertil, der havde et træ i haven. Jeg havde ikke noget, for vi havde ikke sommerhuset, da jeg blev født, og jeg tænkte tit på, at vi godt kunne plante⁹⁵ et, selv om jeg ikke var lille mere.

Der sad små sten og græs under mine fødder. Det lavede mærker på gulvet, da jeg gik ind igen, men jeg kunne ikke åbne for vandet og vaske det væk, for så ville mor måske vågne, og Bertil, eller også ville far høre det og komme ind. Så jeg listede bare ind på mit værelse og fandt nogle strømper, som jeg tog på over alt det¹⁰⁰ beskidte, så der ikke kom pletter i sofaen. Stenene blev trykket op i mine fodsåler, da jeg gik, og det gjorde ondt, men jeg skulle ikke ret langt, bare ind i stuen og ned under tæppet og lukke øjnene.

Jeg lagde mig på ryggen med armene over hovedet. Det var sådan, jeg havde ligget det meste af sommeren nede på stranden for at blive brun, også på indersiden af armene. Det havde jeg aldrig før tænkt over, at man kunne. Men en dag¹⁰⁵ havde Bertil set nogle tyskere gå nede i vandkanten. De havde viftet med armene, som om de vinkede til nogen ude i vandet eller længere henne ad stranden, og han havde spurgt mor, hvad de lavede. Hun havde svaret, at de måske gik sådan for at blive brune, men hun vidste det jo ikke. Og jeg vidste heller ikke, hvorfor far sad¹¹⁰ sammen med hunden nede på græsplænen ved siden af et træ.

Jeg fik lyst til at vække Bertil. Men bagefter, da han fortalte mig, at han troede, det var himlen, der åbnede sig på forhånd og græd, den aften hvor vi dryppede stearin, fordi den vidste, hvad der ville ske, og prøvede at advare os, var jeg glad for, at jeg ikke havde gjort det.

¹¹⁵ Jeg vågnede, da mor trak gardinerne fra og sagde, at der var morgenmad. Far havde været hos bageren. Han havde hentet både rundstykker og basser, og da Bertil kom ind og satte sig på sin plads for bordenden, fortalte de os det.

De havde bestemt, hvordan det skulle være. De sagde, at det var en voksenbeslutning, og vi vidste godt, det betød, at der ikke var noget at diskutere.

¹²⁰ Min far fik hunden, og min mor fik os. Men vi skulle være hos far, når mor var på vagt, og vi skulle nok finde ud af det, sagde hun og kiggede over på far, der nikkede og smilede og sagde, at han allerede havde fundet en lejlighed i nærheden, og at mor ville blive boende i huset, og at vi måtte komme, lige så tit vi ville. Og mor sagde, at vi endelig skulle sige til, hvis der var noget, vi gerne ville spørge¹²⁵ om, eller hvis der var noget, vi gerne ville snakke om. Det kunne både være nu og senere.

Jeg så hen på Bertil, der rystede på hovedet og græd, og jeg kiggede på hans tårer, der faldt ned på tallerkenen som de dryp af stearin, der havde ramt vandet i glasset i går. Jeg blev bange for at komme til at græde, ligesom ham, så jeg bøjede¹³⁰ mig ned og kløede de fem myggestik, jeg havde fået på min ankel i går. Selv om jeg havde smurt mælkebøttesaft på, som mormor havde lært mig, at man skulle, og myggestikkene var blevet sorte, så kløede de stadig. Jeg pressede min negl hårdt ind i huden, der var hævet og rød af stikket og sort af saften, og da jeg havde lavet et kryds i dem alle fem, holdt det op med at klø.

1b. Martin Bigum: The fall

Kunstværket The fall (2017) er malet af billedkunstneren Martin Bigum.

1c. Rasmus Sand Høyer: Skilsmissetegning

Illustrationen er fra Jyllands-Posten, 23. februar 2017. Rasmus Sand Høyer er illustratør.

